

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPIS PRAWNY

Elementarna jednostka systematyzacyjna tekstu prawnego.

Każde wyrażenie od kropki do kropki , od kropki do średnika lub od średnika do kropki.

Elementarna jednostka systematyzacyjna tekstu prawnego.

Wypowiedź sformułowana w języku prawnym, stanowiąca gramatyczną całość.

Wypowiedź zawarta w tekście aktu normatywnego i uwzględniana jako artykuł, paragraf, punkt, itp.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

RODZAJE PRZEPISÓW PRAWNYCH

PRZEPISY O CHARAKTERZE *IUS COGENS*

PRZEPISY O CHARAKTERZE *IUS DISPOSITIVI*

PRZEPISY NAKAZUJĄCE

PRZEPISY ZAKAZUJĄCE

PRZEPISY UPRAWNIAJĄCE

PRZEPISY ODSYŁAJĄCE

PRZEPISY BLANKIETOWE

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

PRZEPISY KOŃCOWE

J. Nowacki, Z. Tobor, op. cit., s. 43-47.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

IUS COGENS W PRAWIE KARNYM

Przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji

Art. 173. § 1. Kto sprowadza katastrofę w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym zagrażającą życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach,

podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Art. 173 § 1 k.k.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

IUS COGENS W PRAWIE MIĘDZYNARODOWYM

Artykuł 53

Traktaty sprzeczne z imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego (*ius cogens*)

Traktat jest nieważny, jeżeli w chwili jego zawarcia jest sprzeczny z imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego. W rozumieniu niniejszej konwencji imperatywną normą powszechnego prawa międzynarodowego jest norma przyjęta i uznana przez międzynarodową społeczność państw jako całość za normę, od której żadne odstępstwo nie jest dozwolone i która może być zmieniona jedynie przez późniejszą normę postępowania prawa międzynarodowego o tym samym charakterze.

Art. 53 Konwencji Wiedeńskiej o Prawie Traktatów.

Artykuł 64

Powstanie nowej imperatywnej normy powszechnego prawa międzynarodowego (*ius cogens*)

Jeżeli powstanie nowa imperatywna norma powszechnego prawa międzynarodowego, jakkolwiek istniejący traktat sprzeczny z tą normą staje się nieważny i wygasa.

Art. 64 Konwencji Wiedeńskiej o Prawie Traktatów.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

IUS DISPOSITIVI W PRAWIE CYWILNYM

Art. 824. § 1. Jeżeli nie umówiono się inaczej, suma ubezpieczenia ustalona w umowie stanowi górną granicę odpowiedzialności ubezpieczyciela.

Art. 824 § 1 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPISY NAKAZUJĄCE

Załatwianie spraw

Art. 35. § 1. Organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki.

Art. 35 § 1 k.p.a.

Art. 36. § 1. O każdym przypadku niezakończnienia sprawy w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia.

Art. 36 § 1 k.p.a.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPISY ZAKAZUJĄCE

IMMUNITET SĄDOWY I EGZEKUCYJNY

Art. 1111. § 1. Nie mogą być pozywane przed sądy polskie następujące osoby:

- 1) uwierzytelnieni w Rzeczypospolitej Polskiej szefowie przedstawicielstw dyplomatycznych państw obcych;
- 2) członkowie personelu dyplomatycznego przedstawicielstw państw obcych w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) inne osoby korzystające z immunitetów dyplomatycznych na mocy ustaw, umów lub powszechnie ustalonych zwyczajów międzynarodowych;
- 4) członkowie rodzin osób wymienionych w pkt 1–3, jeżeli pozostają z nimi we wspólnocie domowej i nie mają obywatelstwa polskiego.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPISY UPRAWNIAJĄCE

Art. 95. § 1. Na rozprawie strony mogą składać wyjaśnienia, zgłaszać żądania, propozycje i zarzuty oraz przedstawiać dowody na ich poparcie. Ponadto strony mogą wypowiadać się co do wyników postępowania dowodowego.

Art. 95 § 1 k.p.a.

§ 2. Strona ma prawo brać udział w przeprowadzeniu dowodu, może zadawać pytania świadkom, biegłym i stronom oraz składać wyjaśnienia.

Art. 79 § 2 k.p.a.

Art. 73. § 1. Strona ma prawo wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów. Prawo to przysługuje również po zakończeniu postępowania.

Art. 73 § 1 k.p.a.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPISY ODSYŁAJĄCE

Art. 115. 1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

2. Tej samej karze podlega kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPISY BLANKIETOWE

Art. 300. W sprawach nieunormowanych przepisami prawa pracy do stosunku pracy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy.

Art. 300 k.p.

Art. 199. W sprawach nieuregulowanych przepisami art. 182–198 do spółdzielczej umowy o pracę stosuje się odpowiednio przepisy prawa pracy, z wyjątkiem przepisów Kodeksu pracy o zawieraniu umów o pracę na okres próbny.

Art. 199 ustawy – Prawo spółdzielcze.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

Art. 104. Osoby, które, przed dniem wejścia w życie ustawy, uzyskały uprawnienia budowlane lub stwierdzenie posiadania przygotowania zawodowego do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, zachowują uprawnienia do pełnienia tych funkcji w dotychczasowym zakresie.

Art. 105. 1. Decyzje o dopuszczeniu do powszechnego stosowania w budownictwie nowych materiałów budowlanych, wydane przed dniem wejścia w życie ustawy, pozostają w mocy w dotychczasowym zakresie.

Art. 104 i art. 105 ust. 1 ustawy Prawo budowlane.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPISY KOŃCOWE

Rozdział 11

Przepis końcowy

Art. 103. Ustawa **wchodzi w życie** w terminie i na zasadach określonych ustawą — Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym, z wyjątkiem art. 5 ust. 4 i art. 17, które wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *W. Jaruzelski*

Art.103 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie terytorialnym, Dz. U. z 1990 r. Nr 6, poz. 95 .

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPISY KOŃCOWE

Art. 107. 1. Traci moc ustawa z dnia 24 października 1974 r. — Prawo budowlane (Dz.U. Nr 38, poz. 229, z 1981 r. Nr 12, poz. 57, z 1983 r. Nr 44, poz. 200 i 201, z 1984 r. Nr 35, poz. 185 i 186, z 1987 r. Nr 21, poz. 124, z 1988 r. Nr 41, poz. 324 oraz z 1990 r. Nr 34, poz. 198), z zastrzeżeniem art. 103 ust. 2.

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych, przewidzianych w ustawie, nie dłużej jednak niż przez okres 3 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, zachowują moc przepisy dotychczasowe, jeżeli nie są z nią sprzeczne.

Art. 108. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1995 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

NORMA PRAWNA

Zrekonstruowana z tekstu prawnego dyrektywa postępowania.

Wypowiedź wskazująca określony sposób postępowania (reguła zachowania).

Odpowiadająca na pytanie: „Jakie będą konsekwencje prawne w przypadku, gdy adresat nie zachowa się w sposób przewidziany przez normę”.

J. Nowacki, Z. Tobor, op. cit., s. 56 oraz L. Morawski, op. cit., s. 51.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PRZEPIS PRAWNY – NORMA PRAWNA

```
graph TD; A[PRZEPIS PRAWNY – NORMA PRAWNA] --> B[Normy prawne rekonstruuje się z przepisów prawnych, przy czym zwykle do rekonstrukcji jednej normy prawnej potrzeba jest kilku przepisów (np. przypadek normy prawnej zakazującej zabójstwa).]; A --> C[Jeden przepis prawny (zawarty zwykle w części ogólnej tekstu prawnego) jest elementem wielu norm prawnych (np. przepisy o obronie koniecznej i stanie wyższej konieczności stosujemy do wielu różnych norm dot. przestępstw).]; A --> D[Przepis prawny pokrywa się z normą prawną (w przypadku, gdy w przepisie prawnym znajdziemy wszystkie elementy normy prawnej).];
```

Normy prawne rekonstruuje się z przepisów prawnych, przy czym zwykle do rekonstrukcji jednej normy prawnej potrzeba jest kilku przepisów (np. przypadek normy prawnej zakazującej zabójstwa).

Jeden przepis prawny (zawarty zwykle w części ogólnej tekstu prawnego) jest elementem wielu norm prawnych (np. przepisy o obronie koniecznej i stanie wyższej konieczności stosujemy do wielu różnych norm dot. przestępstw).

Przepis prawny pokrywa się z normą prawną (w przypadku, gdy w przepisie prawnym znajdziemy wszystkie elementy normy prawnej).

L. Morawski, op. cit., s. 52.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

GENERALNOŚĆ NORMY PRAWNEJ

Norma prawna nie jest skierowana do indywidualnego adresata, wskazanego co do tożsamości.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit. , s. 78.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

ABSTRAKCYJNOŚĆ NORMY PRAWNEJ

„Wzór zachowania określony jest poprzez wskazanie rodzajowych, a nie konkretnych cech tego zachowania”.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 79.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PODZIAŁ NORMY PRAWNEJ (koncepcja budowy trójczłonowej)

Hipoteza

- część normy, która określa adresata normy oraz warunki i okoliczności, w których adresatowi jest coś nakazane czynić, coś czynić jest mu dozwolone lub jest zakazane.

Dyspozycja

- część normy, która określa treść zachowania zakazanego, nakazanego lub dozwolonego, albo treść decyzji, którą należy podjąć w związku z zaistnieniem pewnych faktów.

Sankcja

- element normy, który określa konsekwencje prawne, jakie nastąpią w sytuacji, gdy adresat zachował się niezgodnie z normą, a więc ją naruszył.

❑ „Kto, znajdując się w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, prowadzi pojazd mechaniczny w ruchu lądowym, wodnym lub powietrznym, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2”. (art. 178 a k.k.)

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PODZIAŁ SANKCJI

```
graph TD; A[PODZIAŁ SANKCJI] --> B[Karna]; A --> C[Egzekucyjna]; A --> D[Nieważności];
```

Karna

Grożąca za dokonanie czynów zabronionych polegających na działaniu, rzadziej na zaniechaniu.

Egzekucyjna

Polega bądź na przymuszeniu do wykonania tego, co stanowiło niedopełniony obowiązek adresata, bądź na przymuszonym unicestwieniu tego, co zostało przez adresata uzyskane wbrew zakazowi.

Nieważności

Polega na odebraniu skuteczności prawnej czynnościom podjętym z naruszeniem nakazów, zakazów albo przekroczeniem granic związanych z nimi dozwoleń lub kompetencji.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

RODZAJE SANKCJI

KARNE

DYSCYPLINARNE I SŁUŻBOWE

ZAKŁADOWE

EGZEKUCYJNE

NAKAZUJĄCE OKREŚLONE ZACHOWANIE

COFAJĄCE PRZYZNANE UPRAWNIENIA

NIEWAŻNOŚCI

ODSZKODOWAWCZE

INNE

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

SANKCJE WADLIWOŚCI CZYNNOŚCI PRAWNYCH

**Ujemne skutki prawne, które wywołują dokonane wadliwie czynności prawne.
Dotyczą one tylko czynności prawnych ważnych, które z pewnych przyczyn
zawierały wadę.**

P. Stec (red.), M. Załucki (red.), op., cit. s. 101.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

SANKCJE WADLIWOŚCI CZYNNOŚCI PRAWNYCH

NIEWAŻNOŚĆ BEZWZGLĘDNA

NIEWAŻNOŚĆ WZGLĘDNA

BEZSKUTECZNOŚĆ ZAWIESZONA

BEZSKUTECZNOŚĆ WZGLĘDNA

P. Stec (red.), M. Załucki (red.), op., cit. s. 101-103.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

NIEWAŻNOŚĆ BEZWZGLĘDNA

Czynności dokonuje osoba pozbawiona zdolności do czynności prawnych.

Dokonano czynności prawnej sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub w celu obejścia prawa.

Zawarto umowę o świadczenie niemożliwe do spełnienia.

Przy składaniu oświadczenia woli wystąpił brak świadomości lub swobody podjęcia decyzji.

Czynność prawna została dokonana dla pozorów.

Czynność prawna została dokonana bez zachowania formy szczególnej przewidzianej prawem pod rygorem nieważności.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

NIEWAŻNOŚĆ BEWZGŁĘDNA

Art. 58. § 1. Czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy.

§ 2. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Art. 58 § 1-2 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

NIEWAŻNOŚĆ WZGLĘDNA

Sama czynność wywołuje skutki prawne, ale może zostać unieważniona od momentu jej dokonania przez osoby, które są ustawowo wskazane przez daną czynność prawną lub w oparciu o orzeczenie sądu.

PRZESŁANKI

BŁĄD

PODSTĘP

GROŹBA

WYZYSK

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

NIEWAŻNOŚĆ WZGLĘDNA

Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego.

Art. 17 k.c..

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

OŚWIADCZENIE WOLI

Art. 82.

Nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

Art. 82 k.c..

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

POZORNOŚĆ

Art. 83.

- § 1. Nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozoru. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.
- § 2. Pozorność oświadczenia woli nie ma wpływu na skuteczność odpłatnej czynności prawnej, dokonanej na podstawie pozornego oświadczenia, jeżeli wskutek tej czynności osoba trzecia nabywa prawo lub zostaje zwolniona od obowiązku, chyba że działała w złej wierze.

Art. 83 k.c..

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

BŁĄD

Art. 84.

- § 1. W razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej.
- § 2. Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Art. 84 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

PODSTĘP

Art. 86.

- § 1. Jeżeli błąd wywołała druga strona podstępnie, uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu może nastąpić także wtedy, gdy błąd nie był istotny, jak również wtedy, gdy nie dotyczył treści czynności prawnej.
- § 2. Podstęp osoby trzeciej jest jednoznaczny z podstępem strony, jeżeli ta o podstępie wiedziała i nie zawiadomiła o nim drugiej strony albo jeżeli czynność prawna była nieodpłatna.

Art. 86 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

GROŻBA

Art. 87. Kto złożył oświadczenie woli pod wpływem bezprawnej groźby drugiej strony lub osoby trzeciej, ten może uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia, jeżeli z okoliczności wynika, że mógł się obawiać, iż jemu samemu lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste lub majątkowe.

Art. 88. § 1. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli, które zostało złożone innej osobie pod wpływem błędu lub groźby, następuje przez oświadczenie złożone tej osobie na piśmie.

§ 2. Uprawnienie do uchylenia się wygasa: w razie błędu – z upływem roku od jego wykrycia, a w razie groźby – z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustał.

Art. 87-88 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

WYZYSK

Art. 388. § 1. Jeżeli jedna ze stron, wyzyskując przymusowe położenie, niedołęstwo, niedoświadczenie lub brak dostatecznego rozeznania drugiej strony co do przedmiotu umowy, w zamian za swoje świadczenie przyjmuje albo zastrzega dla siebie lub dla osoby trzeciej świadczenie, którego wartość w chwili zawarcia umowy przewyższa w rażącym stopniu wartość jej własnego świadczenia, druga strona może według swego wyboru żądać zmniejszenia swego świadczenia lub zwiększenia należnego jej świadczenia albo unieważnienia umowy.

§ 1¹. Jeżeli wartość świadczenia jednej ze stron w chwili zawarcia umowy przewyższa co najmniej dwukrotnie wartość świadczenia wzajemnego, domniemywa się, że przewyższa je w stopniu rażącym.

§ 2. Uprawnienia określone w § 1 wygasają z upływem lat trzech od dnia zawarcia umowy, a jeżeli stroną umowy jest konsument – z upływem lat sześciu.

Art. 388 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

BEZSKUTECZNOŚĆ ZAWIESZONA

Ważność czynności prawnej wymaga zgody osoby trzeciej i dopiero czynność potwierdzona taką zgodą staje się ważna, zaś brak tej zgody skutkuje nieważnością czynności prawnej od samego początku.

P. Stec (red.), M. Załucki (red.), op., cit. s. 103.

Z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, do ważności czynności prawnej, przez którą osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych zaciąga zobowiązanie lub rozporządza swoim prawem, potrzebna jest zgoda jej przedstawiciela ustawowego.

Art. 17 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

BEZSKUTECZNOŚĆ WZGLĘDNA

Dotyczy usunięcia skutków ważnej czynności prawnej w stosunku do danej osoby i co do zasady występuje z mocy ustawy.

P. Stec (red.), M. Załucki (red.), op., cit. s. 103.

Art. 527.

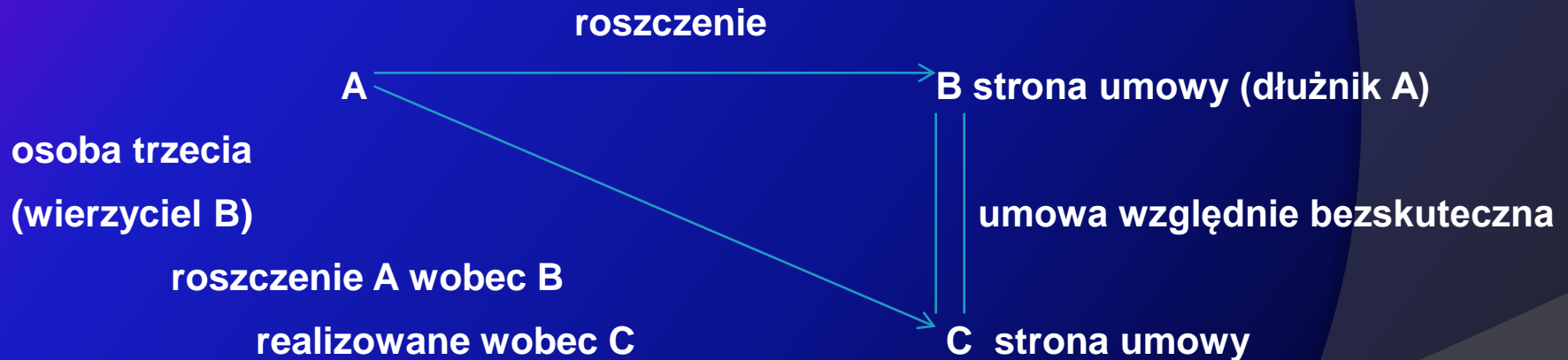
§ 1. Gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

POSTACIE BEZSKUTECZNOŚCI CZYNNOŚCI PRAWNEJ

BEZSKUTECZNOŚĆ WZGLĘDNA

❑ „W razie zawarcia umowy, której wykonanie czyni całkowicie lub częściowo niemożliwym zadośćuczynienie roszczeniu osoby trzeciej, osoba ta może żądać uznania umowy za bezskuteczną w stosunku do niej, jeżeli strony o jej roszczeniu wiedziały albo jeżeli umowa była nieodpłatna”.

❑ Konstrukcja bezskuteczności względnej (w oparciu o art. 59 KC)

R. Radwański, op. cit., s. 343.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

Ważniejsze rodzaje norm prawa cywilnego

```
graph TD; A[Ważniejsze rodzaje norm prawa cywilnego] --> B[Normy bezwzględnie wiążące (imperatywne)-]; A --> C[Normy względnie wiążące (dyspozytywne)]; A --> D[Normy semiimperatywne];
```

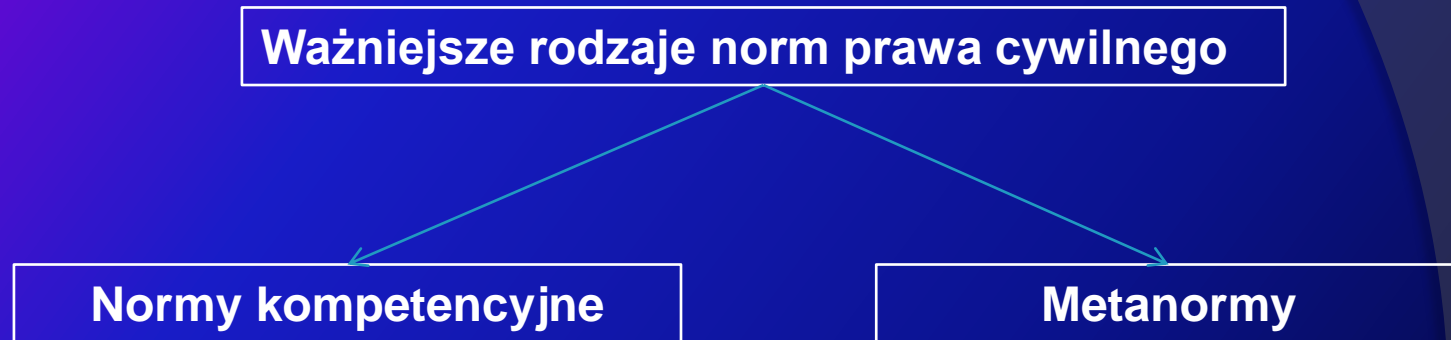
**Normy bezwzględnie
wiążące
(imperatywne)-**

**Normy względnie
wiążące
(dyspozytywne)**

**Normy
semiimperatywne**

Z. Radwański, op. cit., s. 46-48.

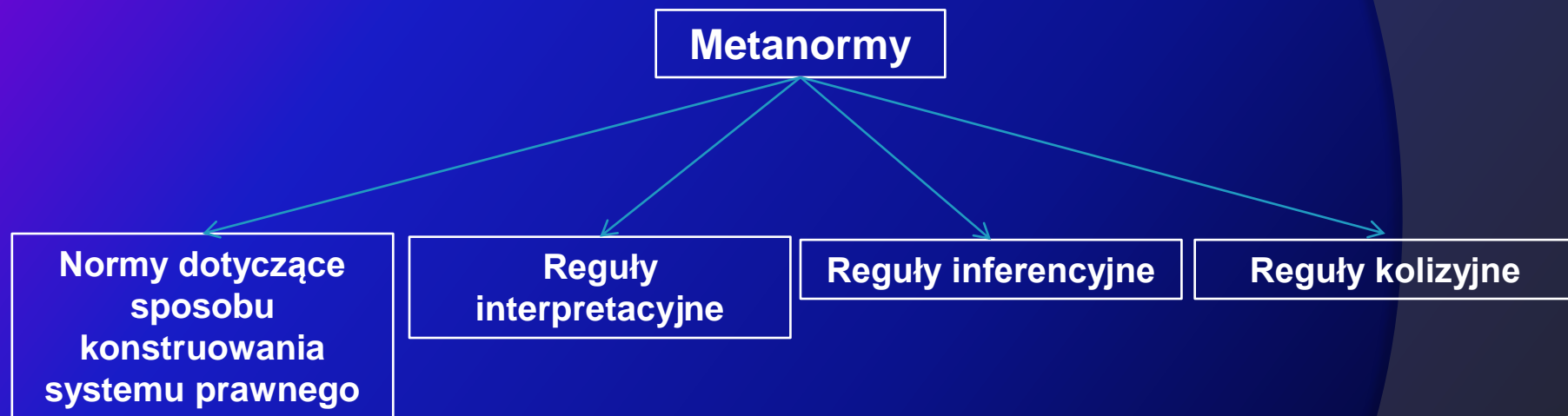
PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

Z. Radwański, op. cit., s. 48-50.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

Ważniejsze rodzaje norm prawa cywilnego

Z. Radwański, op. cit., s. 50-51.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

SYTUACJE WYZNACZONE PRZEZ NORMY PRAWNE

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 98-92.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

OBOWIĄZEK

To sytuacja, kiedy norma prawna ustanawia nakaz lub zakaz określonego postępowania.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 88-89.

2. Sejm sprawuje kontrolę nad działalnością Rady Ministrów w zakresie określonym przepisami Konstytucji i ustaw.

Art. 95 ust. 2 Konstytucji RP.

Art. 13. Zakazane jest istnienie partii politycznych i innych organizacji odwołujących się w swoich programach do totalitarnych metod i praktyk działania nazizmu, faszyzmu i komunizmu, a także tych, których program lub działalność zakłada lub dopuszcza nienawiść rasową i narodowościową, stosowanie przemocy w celu zdobycia władzy lub wpływu na politykę państwa albo przewiduje utajnienie struktur lub członkostwa.

Art. 13 Konstytucji RP.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

DOZWOLENIE

Dotyczy sytuacji, kiedy norma prawna:

MILCZY lub w SPOSÓB OGÓLNY reguluje dane zachowanie – dozwole nie słabe.

JASNO I WYRAŹNIE REGULUJE dane zachowanie – dozwole nie mocne.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 91.

2. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje.

Art. 31 ust. 2 Konstytucji RP.

Art. 175. § 1. Oskarżony ma prawo składać wyjaśnienia; może jednak bez podania powodów odmówić odpowiedzi na poszczególne pytania lub odmówić składania wyjaśnień. O prawie tym należy go pouczyć.

Art. 175 § 1 k.p.k.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

Rodzaje uprawnień

UPRAWNIENIA PODMIOTÓW DO WŁASNYCH ZACHOWAŃ

WOLNOŚCI PRAWNIE CHRONIONE

PRAWO-UPOWAŻNIENIA

IMMUNITETY I PRZYWILEJE

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 92-93.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

UPRAWNIENIA PODMIOTÓW DO WŁASNYCH ZACHOWAŃ

WOLNOŚCI PRAWNIE CHRONIONE

Uprawnienia, których funkcją jest ochrona wybranych sfer życia społecznego przed ingerencją państwa lub osób trzecich.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 92.

2. Władze publiczne w Rzeczypospolitej Polskiej zachowują bezstronność w sprawach przekonań religijnych, światopoglądowych i filozoficznych, zapewniając swobodę ich wyrażania w życiu publicznym.

Art. 25 ust. 2 Konstytucji RP.

Przestępstwa przeciwko wolności sumienia i wyznania

Art. 194. Kto ogranicza człowieka w przysługujących mu prawach ze względu na jego przynależność wyznaniową albo bezwyznaniowość, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

UPRAWNIENIA PODMIOTÓW DO WŁASNYCH ZACHOWAŃ

PRAWO-UPOWAŻNIENIA

Zawarte w przepisach uprawnienia do dokonywania istotnych prawnie czynności konwencjonalnych.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 92.

❑ „Rozrzędzić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament. Sporządzić i odwołać testament może tylko osoba mająca pełną zdolność do czynności prawnych. Testament jest nieważny, jeżeli został sporządzony:

- 1) w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli;
- 2) pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu tej treści;
- 3) pod wpływem groźby,, (art. 941, 944 § 1 oraz 945 § 1 k.c.).

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

UPRAWNIENIA PODMIOTÓW DO WŁASNYCH ZACHOWAŃ

IMMUNITET

Osoba, która go posiada:

nie podlega kompetencji innych podmiotów prawa,

jest wyposażona w szerszy zakres nietykalności,

nie podlega sądownictwu danego państwa,

jest zwolniona od podatków, opłat i kontroli celnych.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 93.

Art. 135. § 1. Prokurator oraz Prokurator Generalny nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani tymczasowo aresztowany bez zezwolenia sądu dyscyplinarnego, a zatrzymany – bez zgody przełożonego dyscyplinarnego. Nie dotyczy to zatrzymania na gorącym uczynku popełnienia przestępstwa. Do czasu

Art. 135 § 1 zd.1-2 ustawy Prawo o prokuraturze.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

UPRAWNIENIA PODMIOTÓW DO WŁASNYCH ZACHOWAŃ

PRZYWILEJE

Podmiot, który je posiada ma uprawnienie do:

podejmowania działań przysługujących tylko jemu (wyłącznych),

podejmowania działań z pierwszeństwem wobec innych,

traktowania szczególnie korzystnego w porównaniu do innych podmiotów.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 93.

2. Kierujący pojazdem uprzywilejowanym może, pod warunkiem zachowania szczególnej ostrożności, nie stosować się do przepisów o ruchu pojazdów, zatrzymaniu i postoju oraz do znaków i sygnałów drogowych tylko w razie, gdy:

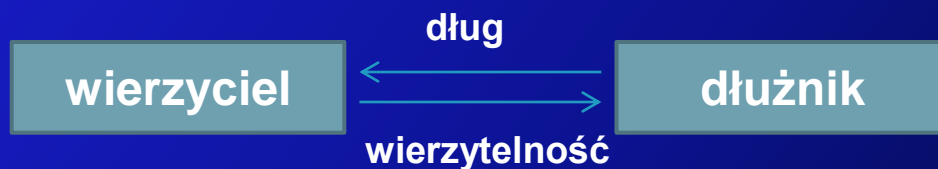
Art. 53 ust. 2 ustawy – Prawo o ruchu drogowym.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

Rodzaje uprawnień

UPRAWNIENIA PODMIOTÓW DO CUDZYCH ZACHOWAŃ

UPRAWNIENIA *SENSU STRICTO*

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 94; W. Czachórski, op. cit., s. 45 oraz M. Piotrowski, op. cit., s. 125.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

DEFINICJA LEGALNA

Przepis zawarty w akcie normatywnym, który ustala jako obowiązujące znaczenie używanych w tym akcie terminów, przy czym jest to znaczenie nowe oraz całkowicie (częściowo) różniące się od tego z języka powszechnego.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 69.

Art. 22¹. Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową.

Art. 22¹ k.c.

Art. 25. Miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu.

Art. 25 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

KLAUZULA GENERALNA

Zawarty w przepisie prawnym zwrot odsyłający do innego, niż prawny systemu norm lub ocen.

KATEGORIE KLAUZUL GENERALNCH

Odesłanie do dokonania wszechstronnej i swobodnej oceny konkretnego przypadku.

Odesłanie do szczególnych systemów reguł czy zasad.

Odesłanie do powszechnie uznawanych oraz jednolicie pojmowanych wartości.

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 70.

Art. 5. Nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

WYPOWIEDŹ

Komunikat językowy lub najmniejsza jednostka językowa tekstu prawnego.

RODZAJE WYPOWIEDZI

OPIKOWE

„jest tak, że X”

OCENNE

„X zasługuje na aprobatę (dezaprobatę) z uwagi na cechę Y”

NORMATYWNE

„X powinien (może) Y”

DOKONAWCZE

„czynię X”

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, op. cit., s. 70.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

WYPOWIEDZI NORMATYWNE

Art. 158. Umowa zobowiązująca do przeniesienia własności nieruchomości powinna być zawarta w formie aktu notarialnego. To samo dotyczy umowy przenoszącej własność, która zostaje zawarta w celu wykonania istniejącego uprzednio zobowiązania do przeniesienia własności nieruchomości; zobowiązanie powinno być w akcie wymienione.

Art. 158 k.c.

Art. 174. § 1. Posiadacz rzeczy ruchomej niebędący jej właścicielem nabywa własność, jeżeli posiada rzecz nieprzerwanie od lat trzech jako posiadacz samoistny, chyba że posiada w złej wierze.

Art. 174 k.c.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

WYPOWIEDZI PERFORMATYWNE

Zawarcie małżeństwa

Art. 1.

- § 1. Małżeństwo zostaje zawarte, gdy mężczyzna i kobieta jednocześnie obecni złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wступują ze sobą w związek małżeński.
- § 2. Małżeństwo zostaje również zawarte, gdy mężczyzna i kobieta zawierający związek małżeński podlegający prawu wewnętrznemu kościoła albo innego związku wyznaniowego w obecności duchownego oświadczą wolę jednoczesnego zawarcia małżeństwa podlegającego prawu polskiemu i kierownik urzędu stanu cywilnego następnie sporządzi akt małżeństwa. Gdy zostaną spełnione powyższe przesłanki, małżeństwo uważa się za zawarte w chwili złożenia oświadczenia woli w obecności duchownego.

Art. 1 § 1-2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

PRZEPIS PRAWNY I NORMA PRAWNA

WYPOWIEDZI PERFORMATYWNE

Art. 94. § 1. Akt notarialny przed podpisaniem powinien być odczytany przez notariusza lub przez inną osobę w jego obecności. Przy odczytaniu aktu notariusz powinien się przekonać, że osoby biorące udział w czynności dokładnie rozumieją treść oraz znaczenie aktu, a akt jest zgodny z ich wolą. Na żądanie powinny być odczytane również załączniki do aktu.

Art. 94 § 1 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie.